

Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Pienryhmäkoti.**Dnro 13/2017, annettu 27.10.2017**

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X Oy

Vireille: 1.8.2017

Oikaisuvaatimuksen
kohde: Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro LSAVI/284/04.07.02/2017, joka on annettu 4.7.2017.

X Oy on 21.6.2017 hakenut aluehallintovirastolta lupaa teettää työaikalain (605/1996) 14 §:n mukaista poikkeuksellista työaikaä yksityisessä sijaishuoltoä tarjoavassa laitoksessa sen kuudella ohjaajalla.

Hakemuksen mukaan käytössä on kaksi työvuoroä. Toinen on iltavuoro klo 14 – 21.30 ja toinen haettu 24 tunnin pituinen vuoro, joka alkaisi 11.00 ja päättyisi seuraavana päivänä kello 11.00. 24 tunnin työvuorossa työntekijällä on mahdollisuus poistua pienryhmäkodista. Lisäksi työntekijällä on yöllä tauko, jolloin omistajat ”päivystävät”. Pitkän vuoron jälkeen olisi vähintään kolme vuorokautta vapaata.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on hylännyt poikkeuslupahakemuksen. Kysymys ei ollut laadultaan sellaisesta työstä, johon lupa voidaan myöntää. Työtä ei tehdä vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön. Aluehallintovirasto totesi, että kun työntekijöillä on työvuorossa valvontavastuu lapsista, ei edes yöaikaä voida kokonaisuudessaan katsoa ajaksi, jolloin työtä ei tehtäisi lainkaan. Poikkeuslupaa on haettu nimenomaan 24 tunnin pituista työvuoroä varten, jolloin koko työvuoron on katsottava olevan työaikaä. Siihen ei vaikuta omistajien päivystäminen yöaikaan.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X Oy on vaatinut, että työneuvosto myöntää poikkeusluvan alkuperäisen hakemuksen mukaan. Perustelujen mukaan sosiaalialan keskeiseen kasvatustehtävään kuuluu normaalin arkirytmien sekä rutiinien vahvistaminen ja opettaminen. Tämä on mahdollista 24 tunnin pituisessa työvuorossa. Edelleen perusteluissa vedotaan tasa-arvoiseen kohteluun verrattaessa sosiaalialan työaikajärjestelyjä esimerkiksi turvallisuusalan ja armeijan työaikajärjestelyihin. Yhtiö korostaa, että 24 tunnin pituisen työvuoron ei ole osoitettu tutkimuksissa tai selvityksissä olevan vaaraksi työntekijälle. Järjestely sopii työntekijöille ja he ovat suunnitelleet muun elämänsä pitkän työvuoron mukaan.

Muutoksena alkuperäiseen lupahakemukseen yhtiö ilmoittaa, että yöaika (klo 23.00 – 06.00) 24 tunnin pituisessa työvuorossa on varallaoloaika.

Asianosaisen kuuleminen:

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 10 §:n mukaan työnantajan on varattava ennen aluehallintoviraston päätöstä työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvalluutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee. X Oy on kuullut kaikkia pienryhmäkodin työntekijöitä ja he ovat puoltaneet poikkeuslupahakemusta. Työntekijöiden puoltava näkemys on toimitettu myös työneuvostolle oikaisuvaatimuksen yhteydessä.

Lisäselvitys:

Työneuvosto on pyytänyt X Oy:ltä lisäselvitystä seuraaviin kysymyksiin:

- a) Voivatko ohjaajat poistua työpaikaltaan yöaikaan varalloloajaksi kutsuttavana aikana ja missä he viettävät ko. "varallaoloajan"?
- b) Mitä omistajien päivystämällä tarkoitetaan, ketkä ovat omistajia ja missä he ovat päivystysaikana?
- c) Kuka on lastenkodinjohtaja?
- d) Kenellä on valvontavastuu lapsista yöaikaan, johon ns. varallaolo sijoittuu?
- e) Miten työnteko-olosuhteet ovat muuttuneet verrattuna syksyn 2016 tilanteeseen, jolloin työneuvostolta haettiin edellisen kerran oikaisua samaa työtä koskien?

X Oy on vastannut seuraavasti:

- a) Työntekijät viettävät varallaoloajan työpaikalla omassa huoneessaan, mutta siis työpaikalla.
- b) Omistajat päivystävät, mikä tarkoittaa sitä, että aikuista tarvittaessa työntekijä hälyttää omistajat paikalle puhelimitse.
- c) Omistajilla tarkoitetaan A ja B:tä. Päivystysajan he viettävät pääsääntöisesti kotonaan. Muualla ollessaan he ovat palkanneet "päivystäjän" esim. keikkatyöntekijän. He saapuvat paikalle 15 minuutissa.
- d) Lastenkodin johtajaksi aluehallintoviraston lupaan on merkitty B.
- e) Valvontavastuu on työntekijällä, ellei hän ole hälyttänyt paikalle omistajia. Omistajien/päivystäjän ollessa paikalla valvontavastuu siirtyy heille.
- f) Tilanne on muuttunut siten, että toimintapa on selkiytetty ja kirjattu toimintasuunnitelmaan.

TYÖNEUVOSTON PÄÄTÖS

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Päätöksen perustelut

Työaikalain (605/1996) 6 §:n mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Saman lain 14 §:n (1518/2009) 1 momentissa on kuitenkin säädetty mahdollisuudesta poiketa näistä rajoituksista aluehallintoviraston myöntämällä luvalla. Poikkeuslupa voidaan myöntää vain, jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.

Lupaharkinta on aina perustettava objektiivisesti arvioitavaan työn laatuun, eikä tätä edellytystä voida sivuuttaa esimerkiksi henkilöstön käsityksillä haetun työaikajärjestelyn tarpeellisuudesta tai sopivuudesta.

X Oy:n pienryhmäkodin ohjaajilla on saadun selvityksen mukaan mahdollisuus levätä 24 tunnin työvuoron lomassa yöaikana arkisin noin kello 23:sta 6.00:een ja viikonloppuisin noin kello 0.30:sta 8.00:een. Työnantaja on kutsunut tätä aikaa varallaoloajaksi. Lisäksi ohjaajilla on työvuorona aikana ns. rauhoittumishetkiä. Työntekijöillä on 24 tunnin työvuorossa myös kahden tunnin vapaahetki päivällisen jälkeen, jolloin on mahdollista poistua pienryhmäkodista. Toisaalta asiassa saadusta selvityksestä ilmenee, että muun ajan vuorokaudesta ohjaajat hoitavat tai avustavat kodissa asuvia sijaishuollossa olevia lapsia ja nuoria. Lasten ja nuorten hoitamisen ja avustamisen lisäksi henkilöstö suorittaa kodin toimintaa ylläpitäviä tehtäviä (ruoanlaitto ja siivous).

Työnantajan selvityksen mukaan yöaikaan sijoittuisi varallaoloa, mutta lupaa haetaan kuitenkin nimenomaan 24 tunnin pituista työvuoroa varten. Kun työntekijät viettävät varallaoloajaksi kutsutun ajan työpaikalla ja heillä on sinä aikana valvontavastuu lapsista, on kysymys varallaolonimityksestä huolimatta työaikalain 4 §:ssä tarkoitettua työpaikkapäivystyksestä. Näin ollen työvuoron aikaisista lepojaksoista huolimatta kysymyksessä on katsottava olevan keskeytymätön työsuoritus (ks. työneuvoston päätös 9/2016 sekä työtuomioistuimen tuomiot TT

2016:105 ja TT 2016:106). Työneuvosto katsoo aluehallintoviraston tavoin, että työtä ei säännönmukaisuutensa ja siihen käytettävän ajan pituuden vuoksi voida pitää vain aika ajoittain työvuoron kuluessa suoritettavana.

Oikaisuvaatimuksessa tarkoitettu ohjaajien työ ei laatunsa puolesta täytä poikkeusluvan myöntämiseksi työaikalain 14 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Näin ollen asiassa ei ole perusteita muuttaa aluehallintoviraston tekemää hylkäävää päätöstä.

Oikaisuvaatimuksessa on vedottu tasa-arvoisen kohtelun vaatimukseen. Työneuvosto on aiemmin käsitellyt poikkeusluvan myöntämistä työaikalain 14 §:n 1 momentin perusteella nimenomaan pienryhmäkodissa tehtävään työhön (työneuvoston päätökset 2/2016 ja 17/2016). Näissä ratkaisuissa on päädytty samaan lopputulokseen kuin nyt käsillä olevassa tapauksessa. Myös työtuomioistuin on käytännössään vahvistanut työneuvoston edellä tarkoitetun tulkinnan (TT 2016:105).

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa asiaa on arvioitava työaikalain säännösten perusteella eikä siinä voida ottaa huomioon esimerkiksi lastensuojelulainsäädäntöä. Kun työneuvosto jatkaa vakiintunutta ratkaisulinjaansa työaikalain 14 §:n 1 momentin tulkinnassa, katsoo se toimineensa asiassa hallintolain (434/2003) 6 §:n edellyttämin tavoin tasapuolisesti.

Sovelletut lainkohdat

Työaikalain 14 §:n (1518/2009) 1 mom.

Hallintolain (434/2003) 6 §

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsén sekä jäsenten Meklin, Niittylä, Romo ja Teronen mielipiteeseen.